

22. august 2024

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att.: lth@sm.dk; jurint@sm.dk

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF FORÆLDREANSVARSLOVEN (STYRKELSE AF BARNETS RET TIL BEGGE FORÆLDRE, HERUNDER BARNETS BEDSTE VED SAMARBEJDSCHIKANE OG FORÆLDREFREMMEGØRELSE, SAMT FORÆLDREANSVAR FOR FORÆLDRE, DER ER DØMT FOR GENTAGEN VOLD I NÆRE RELATIONER)

Danner vil gerne takke for muligheden for at komme med bemærkninger til Social-, Bolig- og Ældreministeriets udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven (Styrkelse af barnets ret til begge forældre, herunder barnets bedste ved samarbejdschikane og forældrefremmedgørelse, samt forældreansvar for forældre, der er dømt for gentagen vold i nære relationer).

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Danner bakker overordnet op om initiativet til et forbedret familieretligt system og partiernes ønske om med aftalen at fastholde den familieretlige reforms fokus på barnets bedste, barnets perspektiv og barnets trivsel, når der er brud mellem forældrene.

Danner vil dog kraftigt advare mod, at begrebet forældrefremmedgørelse introduceres i loven. Ligesom Danner advarer mod et unuanceret fokus på samarbejdschikane og barnets ret til to forældre. At sikre barnets rettigheder er også at sikre barnets ret til *ikke* at have kontakt til sin ene forælder, når der er partnervold i hjemmet og anden omsorgssvigt, og når det af kompetent og fagspecialiseret personale vurderes at være til barnets bedste.

Selvom Danner anerkender aftalepartiernes intentioner, frygter Danner på baggrund af internationale erfaringer, at der i fremtiden kommer flere børn, som ikke bliver tilstrækkeligt beskyttet mod fysisk og psykisk vold eller omsorgssvigt, hvis forældrefremmedgørelse skrives ind i loven.

DANNER ADVARER MOD AT BRUGE BEGREBET FORÆLDREFREMMEGØRELSE

Danner advarer kraftigt mod at anvende begrebet forældrefremmedgørelse, forstået som forældres bevidste manipulation af barnet, i både lovgivning og praksis. Begrebet savner legitimitet både blandt fagfolk og i forskningslitteraturen og bygger på antagelsen, at et barns afvisning af en forælder ikke har rod i virkeligheden, men alene skyldes bevidst manipulation fra en voksen¹. Heri ligger en afvisning af barnets eget perspektiv, som ikke er i overensstemmelse med principperne i barnets lov, den familieretlige reform eller internationale konventioner. Forskning peger desuden på, at

---

¹ 352 akademikere og fagfolk gennemgår forskning og familieretlige sager om forældrefremmedgørelse til WHO: <https://www.learningtoendabuse.ca/docs/WHO-September-24-2019.pdf>

begrebet er betinget af en kønsbaseret skævhed, som kan risikere at begrænse kvinders retssikkerhed i det familieretlige system².

Danner mener, at begrebet underminerer barnets ret til selvbestemmelse og erfarer, at begrebet kan misbruges til at fjerne fokus fra, eller underminere, anklager om børns overværelse af partnervold, direkte vold mod barnet eller andre former for omsorgssvigt.

Internationale erfaringer viser, at anklager om forældrefremmedgørelse ofte følges af et krav om, at barnet mister retten til samvær med den forælder, der anklages for at manipulere barnet. En række lande har allerede introduceret begrebet 'forældrefremmedgørelse' i deres lovgivning eller gjort sig erfaringer med begrebet i familieretlige sager. Her er erfaringerne blandt andet, at anklager om forældrefremmedgørelse, forstået som en forælders manipulation af barnet, risikerer at underminere barnets perspektiv og fjerner fokus fra de legitime årsager, der kan være til, at et barn afviser samvær med en forælder. Derudover er erfaringerne, at anklager om forældrefremmedgørelse ofte bringes frem af forældre, der udøver partnervold, som et middel til at forhindre, at den voldsudsatte forælder kan slippe fri af volden og beskytte sig selv og sit barn³. Det vil selvsagt få alvorlige konsekvenser for børnenes liv, trivsel og ret til at blive beskyttet mod yderligere vold, og det er i strid med FN's børnekonvention og verdensmål 16.2.

I tråd med international forskning erfarer Danner, at partnervold ofte fortsætter ind i myndighedsrum efter bruddet, da det nu er her, udøveren kan ramme den udsatte. Her udnyttes børnene og systemet som middel til yderligere vold igennem sager om samvær, bopæl og forældremyndighed. Blandt andet ved anklager om forældrefremmedgørelse.

Det er helt afgørende, at det familieretlige system får bedre mulighed for at afdække de årsager, der kan være til, at et barn afviser samvær eller kontakt med en forælder. I den forbindelse er det væsentligt, at forslag til ændringer ikke kompromitterer de grundlæggende principper fastsat ved forældreansvarsloven⁴. I betænkningen til indførelse af forældreansvarsloven såvel som i regeringens handleplan mod partnervold og partnerdrab påpeges, at barnets ret til begge forældre og ikke forældrenes ret til barnet er det bærende element. Barnet skal være i centrum, og alle afgørelser skal træffes efter barnets bedste. Med lovforslaget om at skærpe indsatsen mod forældres eventuelle "samarbejdschikane, herunder forældrefremmedgørelse", bliver forældrenes ret til barnet alligevel centralt, trods ordlyden af forslaget § 4 stk. 2. Det er problematisk.

Danner anbefaler i stedet fortsat at anvende begrebet samværschikane i lovgivningen og i Familieretshusets sagsbehandling, da begrebet både er velafprøvet og dækkende.

BRUG FOR ENSRETTET DEFINITION

Hvis aftalepartierne trods internationale erfaringer og nationale og internationale eksperters advarsler alligevel ønsker at indføre begrebet i lovgivningen, opfordrer Danner til, at der indsættes en entydig og klar definition af begrebet, at det bliver

---

² [Learning network the misuse of parental alienation \(2021\)](#)

³ [FN's Special Rapporteur: Custody, violence against women and violence against children \(2023\); Europa-Parlamentet \(2021\), Grevio \(2021\)](#)

⁴ [Betænkning over forslag til forældreansvarslov afgivet af Retsudvalget, 26. april 2007](#)

22. august 2024

grundigt veldefineret i lovens forarbejder, og at partierne forholder sig til, hvordan voldsudsatte kvinder og børn beskyttes.

En definition af begrebet bør entydigt tage udgangspunkt i barnets behov, adfærd, sikkerhed og perspektiver. Det bør beskrives tydeligt, hvornår et barns adfærd kan beteges som 'fremmedgjort'. Og årsagerne til den adfærd bør undersøges grundigt, så myndighederne – herunder Familieretshuset – får de bedst mulige betingelser for at træffe beslutninger, som er bedst for barnet, og som tager højde for barnets og den voldsudsatte forælders ret til beskyttelse.

Det er helt afgørende, at sagsbehandlere, der behandler sager vedrørende voldsudsatte børn og unge, har dokumenteret børne- og voldsfaglige kvalifikationer. I den forbindelse vil Danner endnu engang opfordre til, at sagsbehandlere får tilstrækkelig uddannelse i vold og voldens dynamikker. Ligesom vi gør opmærksom på, at selvom der er oplyst om risikofaktorer som f.eks. vold i familien i en sag – og selvom Familieretshuset, efter lov om Familieretshuset § 28, stk. 3, sidste pkt., er forpligtet til at foretage en børnesagkyndig undersøgelse som led i oplysningen af sagen (medmindre en sådan undersøgelse ikke er nødvendig for afgørelsen af sagen) – så er erfaringen imidlertid, at Familieretshuset ikke i tilstrækkeligt omfang foretager en børnesagkyndig undersøgelse i de komplekse sager med risikofaktorer⁵.

Danner opfordrer derfor til, at sagsbehandlere gennem klar definition, ny efteruddannelse og vejledninger understøttes i at identificere vold i familier. Evt. med inspiration fra Norges Folkehelseinstituts vejledning til håndtering af sager, hvor børn afviser en forælder⁶.

ANVENDELSESOMRÅDET FOR FORMODNINGSREGLEREN I § 4A I FORÆLDREANSVARSLØVEN BØR UDVIDES YDERLIGERE

Danner mener, at det er positivt, at aftalepartierne vil udvide anvendelsesområdet for § 4 a i forældreansvarsloven til også at omfatte forældre, der er idømt ubetinget fængselsstraf efter § 244, stk. 2, i straffeloven for gentagne gange over en periode at have udøvet vold over for en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand. Det vil styrke beskyttelsen af voldsudsatte børn i sager om forældremyndighed og samvær.

Danner vil dog anbefale, at forældre, som er idømt fængselsstraf efter § 243 og § 242 også bliver omfattet. Under disse paragraffer hører ligeledes lovovertrædelser, som foregår over længere perioder, som er integritetskrænkende, og som kan have alvorlige og langvarige konsekvenser for den udsatte samt dennes børn.

Samtidig anbefaler Danner, at der i sagsbehandlingen i langt højere grad gøres brug af børnesagkyndige undersøgelser og sagkyndige erklæringer fra fx krisecentre og praktiserende læge. Der er i dag mange ofre for både fysisk og psykisk partnervold, som ikke anmelder voldsudøveren. Blandt de få anmeldelser, der kommer, ender et fåtal af sagerne med sigtelse, og endnu færre med en domfældelse.

Danner erfarer at det lave anmeldelsestal blandt andet skyldes, at de voldsudsatte kvinder – med rette – frygter yderligere vold og i nogle tilfælde også drab. At de står alene med at løfte bevisbyrden. At de frygter, at den uundgåelige relation til voldsudøveren, i de tilfælde hvor de har fælles børn, vil kompliceres yderligere. Og at de frygter, at politi,

⁵ https://justitia-int.org/wp-content/uploads/2023/07/Rapport_Retssikkerhed-naar-foraeldre-gaar-fra-hinanden.pdf

⁶ <https://www.fhi.no/publ/2021/hvordan-forsta-og-handtere-barn-som-avviser-en-forelder/>

22. august 2024

anklagemyndighed og domstolene møder dem med skepsis, manglende forståelse og affejende argumenter.

Kvindernes frygt er berettiget. For der er i dag stor forskel på, hvordan sager om vold i nære relationer bliver prioriteret og behandlet på tværs af politikredse og kommuner. Særligt psykisk partnervold er kompliceret og opleves resursetungt at efterforske. Og sagerne bliver ofte henlagt på grund af manglende prioritering og viden om risiko⁷.

Samtidig er det Danners erfaring, at mange frontpersoner og sagsbehandlere i retssystemet, i familieretssystemet og i kommunerne mangler afgørende viden om vold i nære relationer og traumeinformeret praksis, hvilket er nødvendigt for at kunne identificere partnervolden og forstå konteksten for parternes adfærd og reaktioner i kontakten til systemet. Det er et problem for voldsudsattes retssikkerhed og ret til at blive beskyttet mod yderligere vold.

Kontakt Cecilie Nielsen på cen@danner.dk eller 30785862, hvis I har spørgsmål.

Med venlig hilsen

Mette Marie Yde, direktør

---

⁷ Markmann, M., Rimmen, J. & Søberg, T. "Politiets arbejde med psykisk vold" i: Baumbach, T., Minke, L. K. & Søberg, T. (red.) *Partnervold og Partnerdrab – samfundets blinde vinkel* (2024)